

Sygn. akt: III AUa 245/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn (spr.)

SSA Jacek Zajączkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Sztuka

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2014 r. w Łodzi

sprawy **T. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji T. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 13 stycznia 2014 r., sygn. akt: IV U 1003/13,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje T. B. prawo do emerytury począwszy od 4 kwietnia 2013 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. na rzecz T. B. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.**

III AUa 245/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił T. B. prawa do emerytury, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz U z 2009 r., Nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz U Nr 8 poz. 43 ze zm.), ponieważ ubezpieczony nie udowodnił wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od tej decyzji skarżący wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury, podnosząc, iż ma wymagany staż pracy w warunkach szczególnych, gdyż był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w Ł. na stanowisku palacza.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Sieradzu wyrokiem z dnia 13 stycznia 2014 r. oddalił odwołanie i ustalił następujący stan faktyczny: wnioskodawca urodzony w dniu (...) w dniu 7 marca 2013 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

W dniu 21 listopada 1978 r. odwołujący się został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w L. na stanowisku kierowcy.

W dniu 1 września 1991 r. został przeniesiony na stanowisko palacza-portiera. W dniu 21 listopada 2011 r. uzyskał wymagane kwalifikacje do obsługi kotłów wodnych i parowych.

Jako palacz wnioskodawca pracował w kotłowni, która ogrzewała garaże, budynek mieszkalny, warsztaty, kanały i biurowiec. W kotłowni znajdował się duży parowy piec przemysłowy, którym paliwo się głównie węglem. W zakładzie zatrudnionych było trzech palaczy wraz z wnioskodawcą w systemie 3-zmianowym, dwaj z nich to Z. G. (1) i F. G. (1). Na każdej zmianie, trwającej 8 godzin, pracował jeden palacz. Wnioskodawca tak jak pozostali palacze, taczkami przywoził z placu węgiel a następnie ładował go ręcznie przy użyciu taczki i łopaty do paleniska. Po załadowaniu pieca musiał czuwać nad utrzymaniem odpowiedniej temperatury i ciepłej wody. Co jakiś czas musiał dokładać do pieca opału. Częstotliwość tej czynności była uzależniona od kaloryczności opału. Ponadto wnioskodawca raz w ciągu zmiany musiał na gorąco czyścić piec i wywozić popiół. W pomieszczeniu kotłowni było gorąco, duszno, ciemno i panowało tam zapylenie. Palacze mieli wypłacane dodatki za prace w szczególnych warunkach.

Wszyscy palacze mieli angaże wystawione na palacz-portier. Poza czynnościami palacza, gdy była potrzeba przebywali w portierni, która była w pobliżu kotłowni i spisywali numery rejestracyjne samochodów wjeżdżających na teren zakładu. W czasie jednej zmiany palacz-portier dokonywał 15 takich wpisów. Pracownicy ci w czasie nocnej zmiany musieli zamykać bramę wjazdową i otwierać rano. Na ostatniej zmianie musieli dokonać obchodu zakładu.

Czynności portiera wnioskodawca wykonywał jednocześnie z obowiązkami palacza w ramach 8-godzinnego czasu pracy.

Wnioskodawca posiada świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez przedmiotowy zakład w dniu 31 sierpnia 1995 r. a dotyczące okresu od 1 września 1991 r. do 31 sierpnia 1995 r. i drugie wystawione w dniu 31 grudnia 2012 r., a dotyczące okresu od 1 października 1995 r. do 26 czerwca 1996 r., od 1 października 1996 r. do 29 czerwca 1997 r., od 1 października 1997 r. do 30 czerwca 1998 r. od 16 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku palacza centralnego ogrzewania przy wykonywaniu pracy niezautomatyzowanej palacza kotłów wodnych.

Wnioskodawca posiada udokumentowany ponad 25-letni okres zatrudnienia. Natomiast organ rentowy uznał za udowodniony okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w wymiarze 12 lat 7 miesięcy i 22 dni. Ubezpieczony nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał, iż roszczenie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie w świetle art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej oraz przepisów powołanego rozporządzenia, gdyż postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie wykazało, iż prace palacza zaliczana jest do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach ale wnioskodawca nie wykonywał jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem nie spełnia jednej z podstawowych przesłanek wymienionej w powołanych przepisach w zakresie przyznania prawa do przedmiotowego świadczenia. Zdaniem Sądu obok pracy palacza odwołujący się wykonywał w tym samym czasie pracę portiera, która nie jest zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W apelacji wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na niezgodnym ze stanem rzeczy przyjęciu, iż praca wykonywana przez niego w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w L. od 1 września 1991 r. do 31 sierpnia 1995 r., od 1 października 1995 r. do 26 czerwca 1996 r., od 1 października 1996 r. do 29 czerwca 1997 r., od 1 października 1997 r. do 30 czerwca 1998 r. od 16 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. na

stanowisku palacza nie zautomatyzowanych kotłów wodnych nie była pracą w szczególnych warunkach, wykonywaną przez niego stale i w pełnym wymiarze.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie jego odwołania oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Apelujący podniósł, że na wykonywanie pracy portiera poświęcał kilka minut dziennie i czynności te wykonywał w czasie krótkich wyjść z kotłowni w celu zaczerpnięcia świeżego powietrza, bez których to przerw praca w kotłowni byłaby nie możliwa. Natomiast jego zdaniem ustalenia Sądu, iż na pracę portiera poświęcał pół godziny czasu są nie trafne. Zeszyt w którym zapisywał autobusy wjeżdżające na teren zakładu miał przy sobie gdy pracował w kotłowni a pozostałe czynności jak zapalanie czy gaszenie światła po pracy zajmowały mu kilka minut. Natomiast za pracę wykonywaną w kotłowni jako wykonywaną w szczególnych warunkach otrzymywał dodatek.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie .

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. nr 162, poz. 1118 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy. Cytowany wyżej przepis, mocą art.46 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma odpowiednie zastosowanie do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się przy tym pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z treści przepisów § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści § 3 tegoż rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Z § 4 wynika natomiast, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do wcześniejszej emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

l) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z §2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie zaś do § 2 okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, lub w świadectwie pracy.

Zarzutem apelacji w zakresie nie zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w L. od 1 września 1991 r. do 31 sierpnia 1995 r., od 1 października 1995 r. do 26 czerwca 1996 r., od 1 października 1996 r. do 29 czerwca 1997 r., od 1 października 1997 r. do 30 czerwca 1998 r. od 16 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku palacza trudno odmówić słuszności.

Analiza przeprowadzonego postępowania dowodowego przed Sądem I instancji w szczególności w postaci zeznań świadków Z. G., F. G., będących współpracownikami wnioskodawcy w spornych okresach na stanowiskach palaczy, akt osobowych, świadectw pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez zakład a dotyczących spornych okresów oraz analiza zeznań wnioskodawcy prowadzi do odmiennej oceny charakteru wykonywanej w tych okresach pracy w szczególnych warunkach w zakresie jej stałości.

Przede wszystkim z angaży znajdujących się w aktach osobowych oraz z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji, a opartych na dowodzie z zeznań świadków i wnioskodawcy wynika, iż apelujący w całym spornym okresie był zatrudniony na stanowisku palacz-portier tak jak i pozostali jego współpracownicy pracujący w kotłowni. Z zeznań świadków i wnioskodawcy wynika iż do obowiązków palacza należała obsługa w systemie pracy trzy zmianowym, pieca wodnego, umiejscowionego w kotłowni znajdującej się na terenie zakładu pracy. Piec ten wnioskodawca ładował koksem i węglem przy pomocy taczki i łopaty, które to paliwo uprzednio musiał na placu załadować na taczkę i przywieść do kotłowni. Raz podczas zmiany czyścił piec na gorąco. Częstotliwość dokładania opału do pieca zależała od kaloryczności węgla.

Oprócz pracy palacza z ustaleń tych wynika, iż wnioskodawca pełnił obowiązki portiera tak jak jego pozostali współpracownicy palacze. Do obowiązków portiera należało otwieranie i zamykanie bramy wjazdowej w nocy oraz dokonywanie wpisu do zeszytu samochodów wjeżdżających i wyjeżdżających z terenu zakładu, zapalanie i gaszenie światła w zakładzie pracy. Wnioskodawca spisywał godzinę wjazdu i nr rejestracyjny samochodu. Czynności portiera zajmowały mu około kilku minut dziennie. Wnioskodawca w celu spisania samochodów nie musiał opuszczać pomieszczenia kotłowni, gdyż była ona usytuowana w pobliżu bramy wjazdowej na teren zakładu.

Z informacji nadesłanej przez zakład pracy znajdującej się na k. 34 akt sprawy wynika, iż wnioskodawca w spornych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę palacza natomiast czynności portiera wykonywał jednocześnie z pracą palacza w ramach 8-godzinnego czasu pracy, w szczególności poza okresem grzewczym.

Ocena zatem wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego w zakresie stałości pracy wnioskodawcy na stanowisku palacza prowadzi do odmiennych wniosków w tym zakresie od oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy.

Sąd I instancji w oparciu o tak przeprowadzone ustalenia doszedł do wniosku, iż wnioskodawca nie wykonywał w całym spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy palacza, która jest zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie wykazu A działu XIV poz. 1 załącznika do w/w rozporządzenia, gdyż część tej pracy nieporównywalnie mniejszą zajmowały mu obowiązki portiera.

Stanowiska Sądu I instancji nie można podzielić, gdyż praca portiera jaką wykonywał wnioskodawca była pracą wykonywaną nie jednocześnie z pracą palacza, która była podstawową jego pracą wykonywaną w ramach 8-

godzinnego dnia pracy lecz czynności portiera skarżący wykonywał przy okazji wykonywania swojego podstawowego zatrudnienia.

Trudno uznać, iż zamknięcie lub otwarcie bramy wjazdowej w sytuacji, gdy wnioskodawca udawał się do pracy w kotłowni lub miejsce to opuszczał jest wykonywaniem innego zatrudnienia. To samo dotyczy spisywania samochodów, którą to czynność wykonywał nie wychodząc z pomieszczenia kotłowni jest wykonywaniem jednocześnie innego zatrudnienia. W pełni uzasadnione jest stanowisko skarżącego zawarte w apelacji, iż pomieszczenie kotłowni, z uwagi na panujące tam zapylenie i temperaturę musiał w ciągu dnia opuszczać, aby chociażby zaczerpnąć świeżego powietrza. Należy zatem podzielić stanowisko skarżącego, iż w tym czasie mógł zająć się spisaniem samochodu, który wjechał na teren zakładu.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało zatem, iż w ramach wykonywania czynności portiera wnioskodawca musiał przebywać w pomieszczeniu portierni jakąś określoną ilość czasu lub musiał co jakiś czas dokonywać regularnie obchodu zakładu pracy lub pilnować jakiś obiektów. Natomiast postępowanie to wykazało, iż czynności portiera stanowiły wręcz marginalną część jego czasu pracy, które to czynności wykonywał nie przerywając wykonywania pracy palacza.

A zatem zacytowany przez Sąd I instancji w uzasadnieniu swego orzeczenia, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie II UKN 417/97 (OSNP 1998/21/638) oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie III AUa 1308/12 (LEX 1286495) nie odnoszą się do zaistniałego w niniejszej sprawie stanu faktycznego i nie mogą stanowić zatem interpretacji przepisów prawa w zakresie oceny stałości wykonywania pracy w szczególnych warunkach w niniejszej sprawie .

A zatem należy uznać, iż wnioskodawca w spornych okresach czasu, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę palacza niezautomatyzowaną kotła wodnego, która w świetle załącznika do rozporządzenia, a Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych.

Natomiast zaliczenie spornego okresu pracy do pracy w szczególnych warunkach powoduje, iż wraz z okresem uznanym przez organ rentowy takiej pracy w wymiarze 12 lat 7 miesięcy i 22 dni, wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki z treści powołanych przepisów do przyznania mu świadczenia emerytalnego od ukończenia 60 roku życia.

Z tych wszystkich względów podzielać zarzuty apelacji orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § kpc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w związku z art. 79 ust. 1 pkt. 1 lit. e ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz U z 2005 r. nr 167 poz. 1398).